

Motion till riksdagen

1988/89:U419

av Birger Schlaug och Marianne Samuelsson

(båda mp)

En kärnvapenfri zon i Norden

Förslag om att inrätta kränvapenfria zoner har lagts fram för många delar av Europa, Mellersta Östern, Sydasiens, Arktis etc. Det första förslaget las av Sovjetunionen i FN 1956 och gällde Centraleuropa.

Det finns idag ett antal kärnvapenfria zoner: Sydpolkontinenten, Latinamerika (Mexiko och den karibiska ö-världen). En överenskommelse om kärnvapenfri zon i Södra Stilla havet gjordes 1985.

Norden som kärnvapenfri zon föreslogs första gången av dåvarande sovjetiske ministerpresidenten Bulganin 1958. Finlands president Kekkonen framförde förslaget vid ett flertal tillfällen – såväl 1963 som 1978.

I Norge tog frågan fart i och med att havsrättsministern Jens Evensen, tvärtemot norska regeringen, föreslog att Norge skulle verka för en kärnvapenfri zon i Norden.

På Island hålls frågan levande bl.a. genom Kvinnopartiets framgångar. Åland är idag ett demilitariserat område. I Danmark och Sverige diskuteras frågan.

I mars 1987 tillsatte de nordiska ländernas regeringar en s.k. samnordisk ämbetsmannagrupp för "gemensam belysning av olika aspekter på frågan om en kärnvapenfri zon i Norden". Mycket litet information om vad som händer i gruppen kommer ut.

Någon parlamentarisk grupp som arbetar med frågan finns inte och frågan är bannlyst på Nordiska rådet.

Två zonprojekt handlar debatten om: dels den ursprungliga Kekkonen-zonen som består av Danmark, Finland, Norge och Sverige ("de kontinentala fyra") dels en stor zon som omfattar också Västnorden (Island, Färöarna och Grönland).

Miljöpartiet de gröna anser att målet måste vara att hela Norden omfattas av zonen – kanske också de baltiska staterna kan omfattas i framtiden. En zon innebär att minska och undanröja risken med kärnvapenkrig och minska spänningen i vårt område – men zonen bör också ses som ett regionalt och temporärt steg mot ett större nedrustningsmål.

Förutom att länderna inom zonen inte skall inneha kärnvapen skall inte heller kärnvapen vara stationerade eller på annat sätt befinna sig inom zonen, vilket bl.a. innebär att hamnbesök med kärnvapenkapabla fartyg inte tolereras i någon nordisk hamn.

Hemställan

Mot. 1988/89

U419

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar uttala sitt stöd för att frågan om kärnvapenfri zon får föras upp i Nordiska rådet,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en parlamentarisk nordisk kommission bör tillsättas för att belysa frågan om en kärnvapenfri zon i Norden.

Stockholm den 25 januari 1989

Birger Schlaug (mp)

Marianne Samuelsson (mp)